

Sjøtun/Sandneshamn Utmarkslag SA

Tromsø kommune
ved kommunedirektøren

Dato: 19.03.2021

Klage på saksbehandling - brudd på viltloven med tilhørende forskrifter og kommuneloven

Innledning

Sjøtun/Sandneshamn Utmarkslag SA (heretter SSU) viser til tidligere korrespondanse med klima og miljørådgiver i Tromsø kommune, Bo Eide, senest ved Eides e-post til SSU av 12.03.2021.

SSU vil med dette klage på Tromsø kommunes saksbehandling av saker om hjortevilt som reguleres av viltloven¹ med tilhørende forskrifter. Bakgrunnen for klagen er at Tromsø kommune bryter bestemmelsene i hjorteviltforskriften² og kommuneloven³ når nevnte saker behandles.

I det følgende redegjøres det kort om SSU. Deretter følger en nærmere redegjørelse for bestemmelsene i hjorteviltforskriften og kommuneloven som Tromsø kommune bryter. Til sist vil vi avslutte med å belyse de ulempene dette får for rettighetshavere og allmennheten.

Om Sjøtun/Sandneshamn Utmarkslag SA

Sjøtun/Sandneshamn Utmarkslag SA er en sammenslutning av grunneiere i området omkring Sjøtun og Sandneshamn på søndre del av Kvaløya. Lagets geografiske område innebærer områdene vestre del av Finnkollen, Sørfjorddalen, Rødfjellet, Bogdalen og østre del av Brattfjell/Kvitfjell.

Utmarkslagets formål er blant annet å omsette jakt- og fiskerettigheter, og sørge for en langsiktig ressursforvaltning av viltet. I det daglige arbeider utmarkslaget for at vårt geografiske område skal være et attraktivt område for fiske, og små- og storviltjakt, samt øvrig ferdsel i utmarka. Sjøtun/Sandneshamn Utmarkslag SA administrere elgvaldet Sjøtun – Sandneshamn.

Nærmere om brudd på hjorteviltforskriften

Innledning

Etter hjorteviltforskriften, har kommunen en rekke forpliktelser⁴ når det kommer til forvaltning av hjortevilt. I Tromsø kommune finnes elg både på fastlandet og på øyene utenfor Tromsø. I dette brev

---

¹ LOV-1981-05-29-38 - Lov om jakt og fangst av vilt (viltloven)

² FOR-2016-01-08-12 - Forskrift om forvaltning av hjortevilt (heretter hjortfors.)

³ LOV-2018-06-22-83 – Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven)

⁴ Se <https://www.miljodirektoratet.no/myndigheter/arter-og-naturtyper/forvalte-vilt/forvalte-hjortevilt/forvalte-elg-hjort-og-radyr/kommunens-ansvar-og-oppgaver/>

er det kommunens forvaltning av elgstammen som er gjenstand for klagen. Herunder vil vi suksessivt vise til bestemmelser vi mener kommunen ikke oppfyller sine forpliktelser etter hjorteviltforskriften.

Hjorteviltforskriften § 3

Etter hjortfors. § 3 skal kommunen

«vedta mål for utviklingen av bestandene av elg, hjort, og rådyr der det er åpnet for jakt på arten(e). Målene skal blant annet ta hensyn til opplysninger om beitegrunnlag, bestandsutvikling, skader på naturmangfold, jord- og skogbruk og omfanget av viltulykker på veg og bane.»

I skrivende stund har Tromsø kommune ikke vedtatt mål etter bestemmelsen. SSU ser at *Forvaltningsplan for elgbestanden* er lagt inn i Tromsø kommune sin planstrategi for 2020-2023. Vi forstår planstrategien slik at arbeidet med forvaltningsplanen skal være ferdig i løpet av vår-halvåret 2021. Ifølge kommunens egne nettsider, er forvaltningsplan for elgbestanden likevel verken varslet oppstart eller under arbeid⁵. Dette til tross for at kommunen har vært pålagt å vedta slike mål siden forskriftsendringen i 2012.

Sett hen til den uoversiktlige bestandssituasjonen i Tromsø kommune, haster det for kommunen å få vedtatt mål for utviklingen. Dette særlig som følge av at bestandsplanområder i kommunen kommer til å søke om ny bestandsplan fra og med jaktåret 2021.

Hjorteviltforskriften § 5 og 6

Etter hjortfors. § 5 skal kommunen fastsette forskrift om åpning av jakt på elg i kommunen. Etter § 6 skal kommunen også fastsette minsteareal for elg i forskrift. Så langt SSU kan se, kan vi ikke finne forskrift fastsatt av Tromsø kommune som innfrir kravene etter §§ 5 og 6 på kommunens nettsider; ei heller publisert på lovdata.no.

Det er uklart for oss om Viltnemnda sin beslutning om minsteareal er fattet i vedtak eller fastsatt i forskrift. Dette som følge av at Viltnemnda sine møteprotokoller ikke er å finne i kommunens møtekalender, samt at rettskildebilde på forskriftsnivå er mangfoldig og uoversiktlig. Dersom Tromsø kommune har fastsatt slik forskrift ville det vært hensiktsmessig om det opplyses om dette på kommunens nettside for viltforvaltning, sammen med øvrig fagdokumentasjon på området.

Nærmere om Tromsø kommunes saksbehandling etter kommuneloven

Innledning

Kommuneloven regulerer blant annet kommunal organisering og saksbehandling. I Tromsø kommune er det Viltnemnda som behandler saker etter viltloven og tilhørende forskrifter. I mangel av annen dokumentasjon fra Tromsø kommune, og som følge av at Viltnemnda består av politisk valgte representanter som kommunestyret utpeker, legger vi til grunn at Viltnemnda er å anse som folkevalgt organ etter kommuneloven § 5-1. Følgelig omfattes Viltnemnda av de øvrige reglene i lovens kapittel 5 og kapittel 11.

Herunder vil vi suksessivt vise til de bestemmelsene i kommuneloven som Tromsø kommune ved Viltnemnda ikke opptre i tråd med.

---

⁵ <https://www.tromso.kommune.no/oppstart-av-planarbeid.5635048-333343.html>

Om reglement for folkevalgte organer

Etter kommuneloven § 5-13 skal folkevalgte organer ha et reglement som fastsetter organets virkeområde og eventuelle vedtaksmyndighet, tidsperioden som organet er opprettet for, og eventuelle andre sentrale bestemmelser om organets virksomhet. Ifølge Tromsø kommune sine egne nettsider⁶, har kommunen etablert reglement for kommunestyret og etablerte utvalg. Reglementene tar som regel for seg sammensetning i organene, myndighet, ansvarsområde, regler om saksbehandling og sekretariat.

Når det gjelder Viltnemnda, som kommunens eneste nemnd⁷, har kommunen ikke vedtatt slikt reglement som kommuneloven krever. De nevnte forhold som er regulert i de øvrige utvalgene er uklare når det kommer til Viltnemnda. Eksempelvis er sammensetningen i Viltnemnda uklar. For perioden 2020-2023 har kommunestyret utpekt 5 folkevalgte medlemmer, samt 2 medlemmer som er grunneierrepresentanter. Det er uklart hvilken måte de to grunneierrepresentantene utpekes til sitt verv i Viltnemnda. I prinsippet er det uholdbart fra et demokratisk perspektiv at medlemmer i et folkevalgt organ utpekes utelukkende i kraft av å være grunneiere, uten henvisninger til prosessregler om hvordan og hvem som utpeker representantene.

Om delegering av vedtaksmyndighet

Av kommuneloven § 5-14 følger det at kommunestyret skal fastsette hvordan vedtaksmyndighet og innstillingsrett skal delegeres. I til Tromsø kommune sitt delegasjonsreglement⁸ er fagfullmakt i saker som behandles av viltloven med tilhørende forskrifter lagt til avdelingsdirektør for bymiljø i tillegg til seksjonsleder for byutvikling. Viltnemnda er ikke nevnt i delegasjonsreglementet til Tromsø kommune.

Dersom Tromsø kommune ikke har gitt tilstrekkelig delegasjon av fagfullmakt til Viltnemnda, har ikke Viltnemnda etter loven kompetanse til å fatte vedtak i saker som reguleres av viltloven med tilhørende forskrifter. Det kan imidlertid se ut til at det per tid er Avdeling for bymiljø og Seksjon for byutvikling som innehar den rettslige kompetansen til å fatte vedtak i nevnte saker.

Om saksbehandling i folkevalgte organer etter lovens kapittel 11

Kommunelovens kapittel 11 regulerer saksbehandlingen i folkevalgte organer. Tromsø kommune ved Viltnemnda bryter flere av kommunelovens bestemmelser som skal sikre åpenhet i folkevalgte organer. Tromsø kommune kunngjør møtene til sine øvrige folkevalgte organer på samlet møtekalender på innsynsportalen⁹, i tråd med kommuneloven § 11-3, første og annet ledd. På samme side tilgjengeliggjøres saksliste og møtedokumenter etter samme bestemmelse, tredje ledd, samt møtereferater etter § 11-4. På denne måten får også allmennheten mulighet til å være til stede i møter i folkevalgte organer etter § 11-5.

Tilsvarende løsninger er ikke opprettet for Viltnemnda. Møtene til Viltnemnda kunngjøres ikke på kommunen sine nettsider. Det vedtas heller ikke møteplan. Dersom allmennheten skal bli kjent med at Viltnemnda skal avholde møte, er en enten henvist til å holde seg daglig oppdatert i postlistene på innsynsportalen, eller ha jevnlig kontakt med ansatte i kommunen.

Om en likevel holder seg oppdatert i postlistene, synes ikke postlistene å være ajour med innkallingene og referatene fra møtene som avholdes. Dersom en søker på «Viltnemnda» i postlista i

---

⁶ <https://www.tromso.kommune.no/fullmakter-og-reglementer.121862.no.html>

⁷ <https://www.tromso.kommune.no/nemnder.124408.no.html>

⁸ <https://www.tromso.kommune.no/fullmakter-og-reglementer.121862.no.html>

⁹ <https://innsyn.tromso.kommune.no/motekalender>

perioden fra 21.10 2019 frem til 15.03.2021, finnes 3 oppføringer: ett referat fra møte i Viltnemnda den 28.05.2020, publisert 05.06.2020; et brev av 05.06.2020 med melding om vedtak; samt en innkalling til møte i viltnemnda den 18.06.2020, publisert samme dag som møtet.

Vi legger til grunn at søket «Viltnemnda» i postlista gir treff på alle journalposter som omhandler Viltnemnda. Dersom det er tilfelle, ser vi at innkallingen til møtet som ble avholdt 28.05.2020 aldri er publisert, og innkallingen til møtet som ble avholdt 18.06.2020 ble publisert i postlista samme dag som møtet ble avholdt. Referatet fra møtet 18.06.2020 er ikke å finne i postlista. Ved en undersøkelse av postlista for tidligere år, synes det å være tilfeldig om innkalling til møtene i Viltnemnda blir publisert i postlista før eller etter møtet, eller hvor lang tid det tar før møttereferatene legges ut. For det tilfelle innkallingene publiseres i forkant av møtene synes det også være tilfeldig om det legges ut få dager eller uker før møtet.

Denne praksisen gjør at allmennheten i praksis er avskåret fra å holde seg orientert om når møtene skal være, hva som skal behandles, og muligheten til å være til stede i møtet i tråd med § 11-5. Det er videre begrenset hvilken mulighet en har til å gjøre seg kjent med hvilke vedtak som er fattet etter møtet når referatene ikke legges ut regelmessig etter møtene.

Det etterlatte inntrykket er at Tromsø kommune bruker for lang tid på å publisere inngående og utgående brev i postjournalen. Et eksempel på dette er kommunens brev til valdansvarlig i Ersfjordbotn sams vald, i sak med saksnummer 20/10814-4, der brevet er sendt ut etter møte i Viltnemnda som ble avholdt 18.06.2020, men som i ettertid er datert og publisert 15.02.2021.

Til sist bemerker vi at Tromsø kommune sin behandling av viltloven og tilhørende forskrifter ikke er å finne i kommunens årsberetning. Disponeringene av Viltfondet er heller ikke ført i årsregnskapet for Tromsø kommune.

Avslutning

Som vi har vist til ovenfor er vi av den oppfatning at Tromsø kommune bryter både viltloven med tilhørende forskrift i forvaltningen av hjortevilt, samt kommunelovens bestemmelser om saksbehandling i folkevalgte organer når sakene om vilt skal behandles. Vi antar at dette kommer av strukturelle feilprioriteringer hos Tromsø kommune, og at manglende kompetanse på fagområdet fra seksjons- og avdelingsnivå sin kan være en av årsakene til dette.

Motivasjonen bak denne klagen er å belyse at de ovennevnte forhold vanskeliggjør forvaltningen av viltet på grunneier-, valds- og bestandsplan-nivå. For rettighetshaverne skal en kommunes vedtatte mål etter hjorteviltforskriften § 3 fungere som tydelige retningslinjer når det utarbeides planer og strategier, og når det tas andre forvaltningsmessige beslutninger; eksempelvis om hvilket kunnskapsgrunnlag som burde legges til grunn, samt om avskytning.

Uten slike kommunale mål er det uklart hvilke føringer kommunen ønsker å legge for forvaltningen av hjorteviltet og hva som er ønsket retning knyttet til elgbestandene utover enkeltuttalelser fra kommunen om at det ønskelig med reduksjon av elgstammen. En følge av dette er at det oppstår vilkårlige målsetninger og praksis i de ulike bestandsplanene i kommunen. På sikt risikeres ujevne og uheldige bestandsutviklinger av elgen.

Vi mener videre at det er et paradoks at Tromsø kommune, med sin ressurssterke organisasjon ikke har klart å legge opp til en lovlig forvaltning av viltet. Miljødirektoratets kommentarutgave til

hjorteviltforskriften¹⁰ gir kommunen utførlig veiledning om hva kommunens mål bør inneholde, og fylkeskommunen har ressurser til rådighet overfor kommunene. Videre er samtlige kommuner i landet der det er hjortevilt er forpliktet til å etterleve reglene i hjorteviltforskriften; det mangler ikke av gode eksempler. En trenger ikke se lenger enn til Karlsøy kommune, som med vesentlig mindre administrasjon har eksemplarisk dokumentasjon på sin forvaltning av elg og annet vilt.

Videre er en av ulempene med at kommunen ikke har vedtatt tilstrekkelig dokumentasjon om reglement og delegasjon til Viltnemnda at det for borgere er unødvendig uoversiktlig å sette seg inn i, og forstå hvilke kommunale organer som fatter beslutninger og hvilket regelverk som gjør seg gjeldende. Uten at det ovennevnte er på plass fremstår det som om Tromsø kommune behandling av saker om viltet fattes vilkårlig på slump, noe som igjen truer tilliten til vedtakene som fattes.

Til sist mener vi at alle vil tjene på om kommunen omorganiserer forvaltningen av viltet, og avvikler Viltnemnda som beslutningsorgan, for så å legge forvaltningen til administrasjonen slik som i de aller fleste andre kommuner i landet. Dagens løsning som bryter kommuneloven fører til manglende åpenhet omkring behandlingen i Viltnemnda, som videre er skadelig for beslutningenes legitimitet.

Dertil kommer at hjorteviltforskriften allerede legger bånd på kommunens forvaltning av hjorteviltet. Det er lite rom for skjønn i beslutningene som skal tas. Behandlingen av sakene etter hjorteviltforskriften er følgelig like bundet av forskriften uavhengig av om vurderingene foretas av nemnd eller administrasjonen. Det legges også til grunn at behandling av sakene vil bli raskere, likere og i større grad fremme rettssikkerhet i behandlingen om administrasjonen selv står for behandlingen. Dette fører til at behovet for å behandle sakene i Viltnemnda som folkevalgt organ blir overflødig.

For det tilfellet det er ønskelig å opprett holde Viltnemnda som et faglig kollegium, vil dette kunne bøtes på med at kommunen inviterer til fagmøter med rettighetshavere og jegere, eventuelt i samråd med fylkeskommunen, NINA eller andre med spesiell kompetanse på området.

Basert på det ovennevnte ber vi om at Tromsø kommune raskt prioriterer å få bragt i orden forvaltningen i tråd med hjorteviltforskriften. Videre anbefaler vi Tromsø kommune til å omorganisere forvaltningen av saker som reguleres av viltloven med tilhørende forskrifter fra behandling i Viltnemnda, til behandling av administrasjonen.

Med vennlig hilsen

Kim-Runar Dalberg Olsen
styrets leder
Sjøtun/Sandneshamn Utmarkslag SA

---

¹⁰ <https://www.miljodirektoratet.no/publikasjoner/2016/januar-2016/forskrift-om-forvaltning-av-hjortevilt--med-kommentarer/>